

Sojatoslav:

Grob na koncu naše zemlje.

Bilo je to v dneh velike vojne in so ljudje bežali iz hiš čez polja in hribe. Bežal je tudi sirota Matevž. Ubilo mu je mater pred hišo in triletni je jokal krvav ob njej za smrt. Zagrabila ga je soseda in zvlekla s seboj. Za njima je udarjalo, da se je kodilo, kot bi zemlja gorela.

Potem je Matevž rasel za hribi in šel v leta. Ko je bil v desetem, se je spomnil, da je imel nekoč mater in mu je postalo bridko. Z onstran hribov se ni čulo dobrega, pa Matevževo hrepenenje je bilo presilno, da bi bil mislil. Stopil je h gospodarju, kjer je služil, in je povedal. Gospodar je bil že star in so ga vojna in leta ubila, da je hodil ob palici. Ko ga je Matevž vprašal za pot, je stari dvignil palico in razjasnil:

»Daleč je, prav na kraju naše zemlje je grob.«

Dnevi so bili jesenski, ko je Matevž lezel čez hribe. Prvi večer je prišel komaj do vrha in je gledal, ko je solnce legalo v daljno ravan, ki je bila zlata v poslednji svoji lepoti. Drugi večer je pa že prišel do prvih dolinskih vasi in truden vprašal: »Joj, ljudje božji, kje je konec naše zemlje?«

Počasi so se ozrli ljudje okrog sebe, potem so pa polglasno povedali:

»Dolgo je še do kraja, pa prišel boš. In jutri lažje ko danes.«

Pa so mu dali prenočišča in jesti in piti, zakaj omagal je že in bi bil skoraj ostal na cesti.

Drugo jutro je nadaljeval svojo pot in opoldne se je utrujen zrušil ob prvih hišah velike vasi. Prišli so počasi k njemu ljudje, pa ko jim je potožil trudnost in glad, ga niso razumeli in so se mu smejali. Le stara ženica, napol slepa, mu je prinesla kruha in mleka, da je lahko vstal in šel naprej.

»Zato, ker si po domače prosil,« je zajokala...

Sirota Matevž je pa samo to razumel, da je kmalu na koncu naše zemlje, ker ne govore več po naše. In s krvavečimi nogami je tolkel dalje.

Pod večer je pa prišel.

Z griča pred njim je molil zvon večernico, in ko je ugasnil, je zagorela sredi jezera grobov luč in rasla, rasla v svetlo zvezdo.

»Mati!« je kriknil sirota Matevž in omahnil pred pokopališka vrata.

Sredi grobov je stala bela žena s sijajočim obrazom, razpela je roke in hitela k sinu — — —

Zdaj sta dva grobova sredi sto drugih in na teh dveh gori luč. Prav na koncu naše zemlje sta in daleč, daleč za hribovi — — —

